

N&M

Bulletin
12.10.90

NATURBULLETTIN  NORGES NATURVERNFORBUND

**Budsjett-
ekstra**

Dag Hareide: – Litt saktere mot stupet!

Regjeringen har lansert dette budsjettet som et miljøbudsjett. Det er det ikke. Det er et budsjett som gir tre prosent mindre fart mot stupet, men det er ingen snuoperasjon, sier generalsekretær Dag Hareide i Naturvernforbundet.

Nordsjøen: Vik svikter Valla

side 5

Regjeringen vil legge ned lokaltog

side 3

NNV advarer mot å stoppe CO₂-avgift

side 6

Svake krav til miljøteknologi

side 7

Slik gikk det i fjor

siste side

Av GUNNAR BOLSTAD

– Regjeringen har et tillitsproblem. Over 80 prosent av folket mener den bare prater eller er maktesløs når det gjelder å redde miljøet. Dette budsjettet viser at regjeringen ligger langt etter det folket den skal lede. Her finnes ikke noen satsing som vil redde hverken Nordsjøen, skogene eller naturarven – og langt mindre klimaet fra å løpe løpsk, sier Hareide.

Tre halve seire

– I dette budsjettet noterer vi tre halve seire og mange nederlag. Det er bra at det innføres CO₂-avgift og miljøavgifter på kunstgjødsel og plantevernmidler. Det er bra at bevilgninger til det klassiske naturvernet får en viss vekst og at det nå endelig kommer en satsing på spesialavfall.

Men det som kalles CO₂-avgift er det nesten bare bilbrukere som må betale. Hvorfor er flybensin unntatt? Hvorfor skal ikke denne avgiften også ramme oljeplattformer og innenriks sjøfart, som tilsvarende mye mer enn bilbruken, spør Hareide.

Kollektivtrafikk

Hareide mener også at regjeringen er dårlige taktikere: – Nå når det er mulig å få et flertall for å begrense bilbruk, trengs det samtidig en storsatsing på kollektivtrafikk. Men budsjettet vil føre til dårligere tilbud på buss og trikk. NSB får ingen reell vekst, mens økningen på veibudsjettene er dobbelt så stor som jernbanen.

Vi vet at vi må ut av oljealderen for å unngå drivhuseffekten, men det satses bare 22 millioner kroner på forskning på alternative energikilder som for eksempel solkraft. Det tilsvarende mindre enn helikopterhangaren som Forsvaret vil bygge på Bardufoss. Samtidig fortsetter man et forskningsprogram på atomkraft som er mange ganger så stort. Nordmenn ønsker ikke å satse på atomkraft i framtiden. Vi ønsker heller ikke mer høyradioaktivt avfall i landet. Oljealderen må avløses av solalderen, ikke atomalderen, sier Hareide.

ENØK ned

– Bevilgningene til energiøkonomisering går ned, selv om energiministerens egne beregninger viser at sparing av ener-

gi tilsvarende en Alta-utbygging kan gjøres til en tredel av det det kostet å ødelegge Alta-elva. Norge vil fortsatt være en storsløser av energi og fortsetter å ligge 70 prosent over gjennomsnittet av vestlige land, påpeker Hareide.

– Dersom man i løpet av vinteren bestemmer seg for å bygge et gasskraftverk, vil man også slippe ut CO₂ som tilsvarende 15 ganger mer enn det man vinner med å innføre CO₂-avgiften. Det vil ødelegge tilliten til Norge som et land som går foran for å redde klimaet.

Lite SFT

Hareide noterer seg forøvrig at Norge har det minste forurenstilsynet i OECD-landene. SFT får ingen nye stillinger i år.

Hareide oppfordrer opposisjonspartiene til å gjøre det beste ut av situasjonen: – AP, SV og Fremskrittspartiet bør gjøre det klart at dette ikke er et miljøbudsjett, men også gjøre sitt til at det blir det. Og de må for all del ikke ødelegge et av de få tilløpene til snuoperasjon i budsjettet, nemlig forslaget om en CO₂-avgift. Gjør de det, blir budsjettet enda verre, sier Hareide.



Norges Naturvernforbund
Postboks 2113 Grünerløkka
0505 Oslo 5
Bankgiro: 1720.05.00717
Postgiro: 5 09 46 02
Ansv. red.: Gunnar Bolstad

Telefon: (02) 71 55 20
Telefax: (02) 71 56 40
Prod.: GPG Sats & Trykk as
Annonser: NMR, (02) 61 62 10
Prod.: GPG Sats & Trykk as, Oslo

Giftiggrønn bok

Dersom den borgerlige regjeringen hadde brukt like mye energi på å drive miljøpolitikk som den har brukt på å lage den såkalte «Grønn Bok», ville de greid å gjennomføre den miljøpolitiske snuoperasjonen som de gikk til valg på.

For selv om tiltakene som er nevnt bærer preg av å være tilfeldig sammenrasket, må det ligge atskillig arbeid – og ikke minst fantasi og kreativitet – bak regjeringens miljøpolitiske skrytealbum. For hva skal man si om «en vesentlig standardheving av det overordnede vegnettet i Oslo, Bergen og Trondheim» – beskrevet som miljøtiltak?

Grønn Bok bærer preg av en regjering med gode intensjoner, men uten handlekraft. Miljødelen av budsjettet er proppfullt av små bevilgninger til alskens gode formål. Når det kommer til de virkelige store løftene, leter man imidlertid forgjeves i tallkolonnene. Hvor er milliardbevilgningene som NSB trenger for å ruste opp jernbanenettet, slik at vi står rustet til å redusere utslippene av CO₂? Joda, vi har sett at man ønsker å bygge Finse-tunnelen, men i dette tilfellet har man prestert å bevilge penger man ikke har. Det er tomsete å selge unna fast eiendom for å løse et midlertidig finansieringsproblem.

Og enøk-delen? Språkrådet bør med interesse merke seg en helt ny formulering: – Enøk-satsingen opprettholdes i 1991, heter det i budsjettet. I virkeligheten skjærer man ned på dette helt sentrale miljøtiltaket. Statsråd Reiten serverer selv det beste argumentet for enøk: – Billigere enn kraftutbygging, heter det i departementets egen pressemelding.

Landbruksdepartementet skryter hemningsløst av sin miljøprofil og framhever en hundre prosents økning i kunstgjødselavgiften. Det er fine greier, men fagfolkene mener at økningen bør være 300 prosent for å få noen effekt.

Nå høres selvsagt 300 prosent ut som en forskrekkelig sum, men dette illustrerer bare det faktum at prosentberegninger i budsjettsaker egentlig gir et håpløst sammenlikningsgrunnlag. For det er nå engang slik at en prosent av en million kroner er 10.000 kroner, mens en prosent av hundre kroner ikke er mer enn én krone.

Finurlige prosentberegninger kommer ikke til å redde denne kloden. Nå må pengene på bordet. Og heldigvis – dette budsjettet er ennå ikke kommet lenger enn til forslagsstadiet. Stortingspolitikkerne bør nå lese partiprogrammene sine slik vanlige folk tolker dem. Deretter bør de klemme til med noen bevilgninger som igjen bringer Norge dit vi hører hjemme – i den internasjonale miljøpolitikens førstedivisjon.

Full uttelling for Miljøheimevernet

Regjeringen går inn for at Norges Naturvernforbund får 2,8 millioner kroner i driftstilskudd neste år. I tillegg disponerer Naturvernforbundet 2,5 millioner kroner til oppstartning av Miljøheimevernet.

ANDERS GJESVIK

Bevilgningen på 2,8 millioner kroner i driftstilskudd er en økning på 10 prosent fra forrige gang, og er bevilget over Miljøverndepartementets budsjett. Generalsekretær i Naturvernforbundet, Dag Hareide, sier at bevilgningen er som forventet.

– Miljøorganisasjonene er et av de beste stedene å bruke miljøpenger, en endring til beste for miljøet er avhengig av folkelig deltakelse. Miljømyndighetene er avhengig av vårt press som motvekt til det konstante presset fra næringslivet, sier Hareide.

Miljøheimevernet

På Miljøverndepartementets budsjett er det også satt av 2,3 millioner kroner til oppstartning av Miljøheimevernet. Gjennom Familie- og forbrukerdepartementet er det bevilget 200.000 kroner til samme formål.

Miljøheimevernet skal være en omfattende folkelig aksjon i regi av Naturvernforbundet. Målet er å mobilisere et bredt miljøengasjement. Kirken, Røde Kors, Norges Velforbund og flere andre organisasjoner skal delta i Miljøheimevernet. I 1991 skal prosjektet prøves ut i tre fylker.

Med bil til OL

– Statsbudsjettet legger opp til at man skal kjøre bil til Lillehammer-OL, mener fagsjef Tore Killingland i Naturvernforbundet.

KJETIL BRAGLI
ALSTADHEIM

I 1991 skal det brukes dobbelt så mye penger på å ruste opp veinettet i forbindelse med OL som det skal brukes til forbedring av jernbanenettet. NSB får dessuten bare to av de åtte togsettene som trengs.

NSB får 46,6 millioner kroner til å ruste opp stasjoner og bygge nye kryssningsspor, mens veiene skal forbedres med det dobbelte, 90,5 millioner.

NSB er fornøyd med bevilgningen når det gjelder selve banen til Lillehammer. Imidlertid legger ikke statsbudsjettet opp til at NSB skal ha noe å kjøre

med til OL. NSB mener de ihvertfall trenger åtte nye nærtrafikksett. I statsbudsjettet er det budsjettet med tre, og disse skal finansieres ved salg av eiendommer.

– Egentlig er det snakk om en netto tilvekst på to togsett fordi det ene må regnes som erstatning for det som ble kollisjonsskadd ved Lysaker, sier informasjonssjef i NSB, Reidar Høymork.

– Dette viser på ny at pratet om et miljøvennlig OL har vært svada fra politikernes side. På en rekke områder er det allerede for sent å lage et miljøvennlig OL. Men selv når det fortsatt er mulig å gjøre det lar politikerne være å tenke miljø, mener Killingland.

Regjeringen vil legge ned lokaltog

Samtidig som regjeringen lanserer miljøavgifter på bensin, foreslår den å legge ned lokaltrafikken på fire jernbanelinjer. De fire strekningene er alle elektriske og miljøvennlige, men utkonkurreres av bussruter som delvis kjører samtidig som toget, parallelt med jernbanen.

RAGNHILD SVED

– Dette minner ikke mye om de fine talene om å minske forurensningen fra veiene. Når regjeringen samtidig som den øker avgiften på bensin vil legge ned jernbaneruter, er dobbeltmoralen fullkommen, sier Leif Thue, leder i Norsk Jernbaneforbund.

De fire strekningene det er snakk om er Kongsvinger – Elverum, Drammen – Hønefoss, Drammen – Hønefoss, Drammen – Kongsberg, Narvik – Bjørnefjell/Vassijaure.

Kongsvinger – Elverum tenkes nedlagt allerede 1. januar 1991. Antall reisende varierer mellom 10-25 passasjerer per

tog, bortsett fra helgetrafikken som ligger noe høyere. Dette skyldes blant annet at det kjøres åtte gjennomgående busspar parallelt med jernbanestrekningen. Enkelte busser går samtidig med togene. I tillegg kjøres lokale busser mellom flere steder på strekningen, heter det i Samferdselsdepartementets budsjettforslag.

– Gjentar seg

– Den gamle historien gjentar seg. Som alltid når baner halter, lager man rutefrekvenser som ikke likner noe. Dermed blir toget enda mindre attraktivt. Når det som i dette tilfellet også går åtte bussruter parallelt med jernbanen, er det til å gråte over. Man gir konsesjo-

ner over en lav sko, for at bus-sene skal kjøre parallelt med elektrifiserte baner, sier Thue.

Lokaltogene fra Drammen til Hønefoss og Kongsberg, samt motorvogna fra Narvik til svenskegrensa foreslås innstilt fra 2. juni 1991. Lokaltogene i Drammens-området kan erstattes av bussruter som allerede er etablert, og lokaltrafikken mellom Narvik og Bjørnefjell skal betjenes av gjennomgående fjerntog, sier Samferdselsdepartementet.

– Vi regner med protester der hvor nedleggelsene skjer, og vi er beredt til å følge opp. Det skal bli vanskelig for noe parti å legge ned jernbanelinjer, samtidig som man snakker om miljø, sier Thue.

Investeringsbløff i jernbanen

– NSB-investeringene øker med 32,5 prosent, skryter samferdselsminister Lars Gunnar Lie. Men NSB skal tvinges til å selge eiendommer for å finansiere investeringene.

KJETIL BRAGLI
ALSTADHEIM

Jernbane-budsjettet viser en økning på 32,5 prosent i investeringer. Økningen har sammenheng med OL-investeringer og at arbeidet med Finse-tunnelen er framskyndet. Et tredje viktig prosjekt er dobbeltsporet mellom Ski og Moss.

Investeringsplanen følger Jernbaneplanen som ble lagt fram ifjor, med unntak av Finse-prosjektet. De 81 millionene som skal brukes til forseringen av Finse-tunnelen kommer imidlertid ikke fra ekstrabe-

vilgninger. 51 millioner er om-disponert fra budsjettene for drift og vedlikehold, og 30 millioner skal skaffes ved salg av eiendommer.

NSB er svært kritisk til å måtte selge eiendommer for å finansiere investeringer. Også når det gjelder investering i materiell i forbindelse med OL har regjeringen foreslått dette. Tilsammen skal NSB selge eiendommer for 50 millioner til neste år.

– Det er håpløs ressursforvaltning å selge ut for å løse et midlertidig finansieringsproblem, sier informasjonssjef Reidar Høymork i NSB.

NSB er også skeptisk til at Finse-forseringen skal finansieres ved å om-disponere penger.

– Med såpass usikkert investeringsbudsjett kan vi risikere at Finse-tunnelen og dobbeltsporet Ski-Moss blir satt opp mot hverandre, frykter nestleder i Natur og Ungdom, Åsne Berre Persen. – Resultatet kan bli at begge prosjektene for-sinkes.

Finse-tunnelen er et av de mest lønnsomme prosjektene til NSB. I tillegg til store innsparinger på vedlikeholdsbudsjettet, betyr tunnelen at reisetida mellom Bergen og Oslo reduseres med en knapp time.

Støtte til flyplass

For andre år på rad vil regjeringen gi statsstøtte for å opprettholde flyvningene til Fagernes Lufthavn. Jernbanen til Fagernes ble lagt ned 1. januar 1989 fordi den ikke lønte seg.

4,7 millioner kroner foreslår regjeringen å bevilge til «betjening av flyruter på Fagernes Lufthavn». Den flunkende nye flyplassen har vært en økonomisk fiasko. Flyplassen stod ferdig ifjor, men ruteflyvninger til Fagernes startet først i september i år, og da med statsstøtte.

En forutsetning for statssubsidien er at Fagernes kommune og Oppland fylkeskommune punger ut med minst like mye. Tilsammen blir støttebeløpet omlag 9 millioner kroner.

Samarbeid med Øst-Europa

Norge vil årlig fram til 1995 innbetale 11 millioner kroner til Det Nordiske Miljøfinansieringsselskap, NEFCO. Selskapet skal gå inn med risikokapital i miljøprosjektsamarbeid mellom østeuropeiske og nordiske bedrifter.

Kostnadene ved å redusere utslippene i Øst-Europa er langt lavere enn i Norden. Derfor gir penger brukt på rensetiltak i Øst-Europa langt større uttelling for miljøet. Regjeringen legger stor vekt på å overføre teknologi. Norge vil særlig konsentrere seg om et samarbeid med Sovjetunionen, Tsjekkoslovakia og Polen. I løpet av høsten vil Norge trolig inngå en samarbeidsavtale om miljøvern med Tsjekkoslovakia. Norge har allerede slike avtaler med Sovjetunionen og Polen.

Gunnar Bolstad

Bedre kontroll med matvarer

Statens næringsmiddeltilsyn skal få penger til å trappe opp kontrollen av giftrester i matvarer, foreslår Landbruksdepartementet. Målet er at det innen 1993 årlig skal tas 4000 prøver, mot 2000 i fjor. Antall plantevernmidler som det letes etter økes også, fra 35 til 130 stoffer.

Positivt selvbilde

I følge Grønn bok vil regjeringen bruke 12,1 milliarder kroner på miljørelaterte tiltak i statsbudsjettet for 1991. Dette gir en økning på 15 prosent i forhold til den anslåtte miljødelen i forrige budsjett.

I Grønn bok har departementene oppgitt hvilke deler av deres budsjetter som er miljørelaterte. Her blir alt fra tiltak mot forurensning til restaurering av prestegårdene tatt med. I følge regjeringens Grønn bok skal 10 av 16 departementer bruke mer penger på miljøet i 1991. Kommunaldepartementet anslår å bruke nøyaktig samme sum som i fjor. De fem departementene som regner med at de skal bruke mindre penger på miljøet er Justis- og politidepartementet, Fiskeridepartementet, Familie- og forbrukerdepartementet, Finansdepartementet og Olje- og energidepartementet. En ringerunde til departementene i forbindelse med Grønn bok viser imidlertid at anslagene har begrenset verdi: «Jeg har kjempet i mot at disse tiltakene skal bli med i Grønn bok, men det har vært umulig å bli hørt» og «vi måtte bare oppgi et tall for hvor mye av arbeidet som er miljørelevant», var blant svarene.

Svak oppfølging av barskogplanen

Naturvernforbundet og Verdens Naturfond er sterkt kritiske til regjeringens oppfølging av barskogplanen.

– Vi skulle gjerne ha sett en tidsplan og et totalbudsjett for å gjennomføre hele verneplanen, sier Thor Midteng i Naturvernforbundet.

LILLY NÆSS

Miljøverndepartementet foreslår at det bevilges 18 millioner kroner til arbeidet med de fylkesvise verneplanene. I tillegg ønsker man å øke spesialfullmaktene til «avtale om hjelp og båndlegging» med åtte millioner kroner.

– Svakheten med dette opplegget er at man bare ser ett år av gangen, sier Midteng.

Han etterlyser både tidsplan og budsjettoversikt gjennomføringen av verneplanen.

Dårlig signal

Også Stig Hvoslef i Verdens Naturfond er skuffet over be-

vilgningene til barskogvernet.

– Dette er et forferdelig dårlig signal for barskogvernet i Norge. I stedet for å legge en solid sum på bordet det første året, så gir Kristin Hille Valla signaler om det som vernesiden og skogbruket frykter – nemlig at dette vil trekke ut i tid og at verneplanen går en usikker tid framtid i møte, sier Hvoslef.

Han påpeker at dersom de årlige bevilgningene ikke blir større enn nå, vil det ta ti år å gjennomføre verneplanen.

– Skogeierne skjelver nå i buksene med tanke på at vernearbeidet skal dra ut i langdrag, sier Hvoslef.

Midteng i Naturvernforbundet håper på sin side at det nå

kommer signaler i stortingsdebatten som uttrykker klar vilje til å gjennomføre verneplanen.

– Stopper dette opp, kan takten i erstatningene bli for sen, noe som gir skogeierne tid og påskudd til å hogge i de påtenkte vernearealene, sier Midteng.

Ifølge Hvoslef har en av de største skogeierforeningene i landet allerede anbefalt sine medlemmer å hogge som normalt i de foreslåtte verneområdene. På P2s Miljøtelefon fredag formiddag, lovte imidlertid statssekretær Per Kristian Skulberg å få til en avklaring så raskt som mulig, riktignok uten å gi en eksakt tidsplan.

– Ressursfiendtlig fiskeripolitikk

– Fiskeriminister Eivind Reiten signaliserer at nedbyggingen av den ressursvennlige kystfiskeflåten skal fortsette. Havfiskeflåten skal derimot få støtte til utplyndre ressursene i den 3. verden, sier Bente Aasjord, leder i Naturvernforbundets Barentshavutvalg, i en kommentar til statsbudsjettet.

RAGNHILD SVED

– Rammen for fiskeriatvanten er ikke med i Fiskeridepartementets budsjettforslag. Derfor sies det lite konkret om viljen til å støtte kystfiskeflåten, slik at den kan overleve mens ressursene bygges opp. Men i forsla-

get defineres mange små enheter som noe negativt, mens en flåte med få og store enheter defineres som det mest lønnsomme. Dette er Naturvernforbundet helt uenig i, sier Aasjord.

Hun er sterkt kritisk til signalene om at havfiskeflåten skal få støtte til å fiske i fjerne

strøk, hvilket i praksis betyr u-landsfarvann.

– De fartøylene som har ødelagt hav-ressursene, skal få støtte til å utplyndre ressursene i den 3. verden mens de venter på at fiskebestandene bygger seg opp i våre farvann. Det er uakseptabelt, sier Aasjord.

Nordsjø-avtalen: Vik svikter Valla

Både miljøvernminister Kristin Hille Valla og SFT-direktør Harald Rensvik mener at det blir vanskelig å oppfylle målene i Nordsjø-avtalen med de tiltak som ligger i Landbruksdepartementets budsjett. Landbruksminister Anne Vik mener derimot at landbruket er i rute med å nå forpliktelsene i Nordsjø-avtalen.

RAGNHILD SVED

Selv om miljøtiltakene på Landbruksdepartementets budsjett er kraftig styrket, er dette neppe nok til å oppfylle målene i Nordsjø-avtalen. Avtalen krever at utslippene av nitrogen og fosfor til sårbare områder i Nordsjøen halveres innen 1995.

Norge ligger godt an til å nå målet om halvering av fosforutslippene, gjennom byggingen av kloakkrenseanlegg og tiltak som allerede er i gang innen landbruket. Nitrogen-utslippene er mer problematiske. Bare 15 prosent av nitrogenet i kloakken fjernes med dagens renseteknikk. For landbrukets del ser det ut til at nitrogenutslippene bare kan reduseres med 20 prosent. Tiltakene i budsjettet gjør ikke utsiktene vesentlig bedre.

Ingen løfter

– Vi skal ikke love mer enn vi kan holde på landbrukssida. Målene står fast, men med de tiltak som ligger i budsjettet nå, skal det bli hardt å oppfylle dem, sier Hille Valla.

SFT-direktør Rensvik mener det er god grunn til å tvile på om Norge kan nå målsettingen

for Nordsjøen. Han mener kunstgjødsel-avgiften på 15 prosent er alt for lav, og minner om at landbruksøkonomer har beregnet at kunstgjødselprisen må tredobles dersom Nordsjø-målene skal nås.

– Som fagmann har jeg skrekk for miljøavgifter som bare øker kostnadene og ikke fører til et bedre miljø. Når jeg sier at avgiften er for lav, er det fordi Landbruksdepartementet har forkastet stort sett alle andre virkemidler, sier Rensvik.

Landbruksminister Anne Vik sier hennes vurdering er at landbruket er i rute i forhold til forpliktelsene i Nordsjø-avtalen.

Inntektskilde

Jarleif Nordheim i Landbruksdepartementet sier at kunstgjødsel-avgiften vil ha minimal betydning for miljøet, men at signaleffekten er viktig. Hovedhensikten med avgiften er likevel å skaffe penger til tiltak som skal ha effekt, sier Nordheim.

Også han er usikker på om Nordsjø-avtalen kan oppfylles, og viser til forskere som sier at det i praksis er umulig å nå Nordsjø-målene for landbrukets del.

Av de 74 millioner kronene

som kunstgjødselavgiften og avgiften på plantevernmidler bringer inn, går 27 millioner til det såkalte areal- og kulturlandskapstilskuddet. For å få dette tilskuddet må bøndene oppfylle visse grove krav. For eksempel kan de ikke fylle igjen bekker og grøfter eller fjerne åkerholmer og steingjerder. Men andre ord er dette tilskuddet en del av overføringene til landbruket, og ikke et spesielt miljøtiltak, slik som Landbruksdepartementet fremstiller det.

30 millioner kroner blir gitt som tilskudd til bønder som lar være å pløye om høsten, et tiltak som regnes både som effektivt og økonomisk gunstig. Hvor langt man kommer med 30 millioner er noe usikkert, men Nordheim sier pengene skal settes inn der hvor erosjonsproblemene er størst.

– Dette krever en storstilt registrering av utsatte områder, og i så måte er det en fordel at det ikke bevilges så mye penger til dette i første omgang, mener han.

Etter det N&M Bulletin kjenner til, ønsket imidlertid Miljøverndepartementet at denne posten skulle være mer enn dobbelt så stor.

– Ingen snuoperasjon

– Budsjettforslaget fra Landbruksdepartementet er et signal om de små stegs politikk, sier Erik Solheim, leder i Naturvernforbundets jordbruksutvalg.

– Vi hilser i og for seg miljøtiltakene velkommen, men beklager at budsjettet ikke varsler en omfattende nok omlegging av landbruket, sier han.

Solheim sier Naturvernforbundet holder fast ved at effektivitetskravene må dempes for å oppnå en bærekraftig utvikling, og at regjeringens opplegg for videre effektivitetsskjerping dessverre vil forsterke miljøproblemene.

– Reparasjonstiltakene som departementet ønsker å gjennomføre kan nok dempe de negative følgene for naturen, men de innebærer ingen snuoperasjon. Budsjettforslaget vil føre til at landbruket svekkes som næring. I lys av den katastrofale matvaresituasjonen globalt, vil dette også redusere grunnlaget for å forsyne det norske folket med mat i framtida, sier Erik Solheim.

Gasskraftverk

Olje- og energidepartementet setter av 7,9 millioner kroner til «planlegging innen gasssektoren». I klartekst betyr dette utredning av gasskraftverk i Midt-Norge.

Dette tallet er lavere enn det som er brukt de to foregående år. I 1990 brukes det 13,4 millioner statlige kroner til slik utredning.

Verneplan

Olje- og energidepartementet setter av 0,5 millioner kroner til ferdigstilling av Verneplan IV. I løpet av 1991 skal planen ut på høring og skal legges fram for Stortinget sammen med Samlet plan i 1992.



Regjeringen gir et forskjønnnet bilde av landbrukets tiltak mot forurensningen i Nordsjøen.

– Uforståelige unntak

– Det er uforståelig at regjeringen unntar store deler av CO₂-kildene, for eksempel flybensin, sier forsker Knut Alfsen i Statistisk Sentralbyrå. Alfsen understreker imidlertid at han hilser avgiftene velkommen, fordi det er positivt at noe i det hele tatt gjøres.

Av GUNNAR BOLSTAD

Det er tilsynelatende en omfattende pakke av miljøavgifter som den borgerlige regjeringen legger fram. En nærmere gjennomgang viser at en rekke sektorer er unntatt fra avgiftene.

– Dette er en uthuling av systemet og en bjørnetjeneste mot miljøvernet. Regjeringen misbruker miljønavnet for å innføre nye skatter. CO₂-avgiften er ingen CO₂-avgift, sier Alfsen, som sto sentralt i arbeidet med den såkalte SIMEN-rapporten, en analyse av ulike tiltak for å begrense utslippene av blant annet CO₂ som ble offentliggjort i 1989.

Økonomisk vekst

Økonomisk vekst er gjennomgangsmelodien også i neste års nasjonalbudsjett. Økt privat forbruk er ikke bare et resultat, men også et mål for regjeringens økonomiske politikk.

Økningen i det private forbruket er beregnet til omlag to prosent i året fram til 1992-93. Finansdepartementet har imidlertid ikke ønsket å benytte seg av en modell som kan beregne utslippsmengder i forhold til økonomisk vekst. En slik modell foreligger i Statistisk Sentralbyrå.

Miljøavgiftene:

– Ligg unna, Gro!

– Arbeiderpartiet og SV mister troverdighet dersom de bruker miljøavgiftene som brekkstang for å oppnå kortsiktige gevinster i skattepolitikken, sier fagsjef Tore Killingland i Naturvernforbundet.

GUNNAR BOLSTAD

– Det er prisverdig at den borgerlige regjeringen nå endelig er på banen med de lenge varslede miljøavgiftene. Selv om avgiftene er for små til at de får noen betydelig effekt, er dette en god begynnelse, sier Killingland.

– Det er en misforståelse at miljøavgifter på bensin rammer de med lave inntekter eller folk i distriktene spesielt hardt. Dette er motbevist en rekke ganger, blant annet av Statistisk Sentralbyrå. Derfor blir det ekstra galt når SV og AP

forsøker å bruke miljøavgiftene i et spill om skattepolitikk. Miljøvern er et overordnet mål. Statsbudsjettets skatteprofil blir en helt annen debatt, som Naturvernforbundet ikke ønsker å bli trukket inn i.

Generelt sett er det imidlertid ikke ønskelig at folks totale skattetrykk skal øke på grunn av miljøavgiftene, og politikerne bør finne metoder for å motvirke eventuelle sosiale skjevheter som oppstår. I første omgang er det viktigste å få vedtatt miljøavgiftene. Deretter får man flikke på systemet, sier Killingland.

Bivirkninger

– Man må ikke være mer oppatt av bivirkningene av medisinen enn av selve sykdommen, sier AUF-leder Turid Birkeland. – Miljøavgifter er helt nødvendige for å dempe bilbruken. Men for å oppnå en skikkelig effekt må de kombineres med andre tiltak, for eksempel en kraftig satsing på kollektivtrafikk. Jeg vil advare Arbeiderpartiet mot å gå i mot miljøavgifter. I stedet bør arbeide for en bedre sosial profil, sier Birkeland.

Her er avgiftene

Dette er lista over avgifter som den borgerlige regjeringen legger fram:

- Det innføres en CO₂-avgift på bensin på 60 øre pr. liter.
- Det innføres en CO₂-avgift på mineralolje på 30 øre pr. liter.
- Den svovelgraderte tilleggssavgiften på mineralolje økes med 2 øre pr. liter pr. 0,25 prosent svovelinnhold.
- Det innføres fritak for grunnavgiften på mineralolje på 32 øre pr. liter for innenriks sjøfart. Fritaksordningen omfatter ikke den nye CO₂-avgiften.
- Avgifter på miljøskadelige batterier hvor innholdet av kvikksølv, kadmium og bly overstiger visse verdier økes fra 2 til 3 kroner pr. stk.

- Fritaksordningen mineraloljens grunnavgift for fiskere registrert i Garantikassen for fiskere avvikes ikke for 1991, men opprettholdes som en midlertidig ordning.
- Det legges opp til en vide-reføring av økt vektandel og redusert verdiandel i engangsavgiften på personbiler slik at vektavgiften utgjør 50 prosent av samlet engangsavgift for en gjennomsnittsbil.
- Det foreslås å innføre vrakpantavgift på 700 kroner og en pantutbetaling på 1.000 kroner for snøscootere.
- Det innføres en miljørelatert landingsavgift ved de to mest støybelastede flyplassene

Fornebu og Bodø.

- Miljøavgiften på nitrogen/fosforinnholdet i kunstgjødsel økes med omlag 100 prosent i 1991, og hoveddelen av inntekten tilbakeføres til miljørettede tiltak i landbruket.
- Miljøavgiften på plantevernmidler økes, og inntektssøkningen går til tiltak under handlingsplanen for redusert bruk av slike midler.
- Fra 1. juli innføres det en avgift på 40 kroner pr. kilo KFK dersom bransjen ikke greier å nå reduksjonsmålene. En tilsvarende klausul lå inne i år, men avgiften ble ikke innført.

Svake krav til miljøteknologien

Regjeringen foreslår å bruke drøyt 90 millioner kroner på utvikling av miljøteknologi i 1991, en økning på over 50 prosent fra i fjor.

– Vi må også skjerpe miljøkravene til bedriftene for at disse pengene skal brukes effektivt, sier direktør Harald Rensvik i Statens forurensningstilsyn (SFT).

ANDERS GJESVIK

På budsjettet for 1991 er det satt av 60,5 millioner kroner i Miljøverndepartementet og 30 millioner kroner i Næringsdepartementet til utvikling av miljøteknologi. Pengene skal disponeres av SFT og Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Forskningsråd (NTNF). SFT har nesten fått doblet sin bevilgning til miljøteknologi, med 54 millioner kroner i 1991. Men det følger ingen nye stillinger med pengene, det er fortsatt bare en person som skal koordinere miljøteknologien i SFT.

– Utviklingen av ny miljøteknologi bør skje samtidig med at vi skjerper miljøkravene til bedriftene, så strenge krav at det blir tilstrekkelig kraft i utviklingen av miljøteknologi. Et eksempel er offshoreindustrien og kjemikalieutslipp. Hvis vi klarer å stille kravene, kommer industrien til å utvikle teknologien. Det samme gjelder utslipp av miljøgifter. Men på så kompliserte

områder som miljøgifter, krever en skjerping av kravene at vi får større personalressurser enn vi har i dag, sier Rensvik.

Klarere rammer

Fagsjef Tore Killingland i Naturvernforbundet mener at regjeringen må sørge for at det blir stilt større krav til industrien.

– Regjeringen taler varmt om markedsøkonomi, samtidig som den subsidierer utviklingen av miljøteknologi for næringslivet. Hvis regjeringen skjerpet miljøkravene til bedriftene, ville bedriftslederne bli motivert til å utvikle den nødvendige miljøteknologien selv. Strengere miljøkrev ville gi miljøteknologien klarere rammer. Da kunne den utvikle seg mot framtida, og ikke bare prøve å rette opp dagens problemer. Det ville også være bedre for bedriftene å planlegge etter langsiktige mål, sier Killingland.

Krav regulerer

Prosjektleder for miljøteknologi ved NTNF, Svein Erik Høst,

er enig i at strengere krav er bra for miljøteknologien.

– Det er åpenbart at myndighetene gjennom krav regulerer markedet for miljøteknologi. Men strengere krav må kombineres med skikkelige tidsfrister for når kravet trer i kraft. Miljøteknologibedriften må rekke å utvikle den nye teknologien. Bedriftene som skal bruke den må få tid til å vente på norsk teknologi, slik at de slipper å løpe til utlandet.

Det er også viktig at myndighetene ikke vakler etter å ha annonsert et nytt krav, for å uugå usikkerhet. Et eksempel er Nordsjøavtalen som påla Norge å halvere utslippene av nitroen og fosfor. Kaldnes miljøteknologi satset flere millioner kroner på å utvikle en biologisk renseprosess for å fjerne nitrogenutslipp ved eksisterende renseverk. Rett etter gikk Norsk institutt for vannforskning kraftig i mot Nordsjøavtalen. Den slags usikkerhet er svært ugunstig for utviklingen av miljøteknologi, sier Høst.

SFT får stillingskutt

Samtidig som regjeringen øker SFTs budsjett med 20 prosent, foreslår den nå å skjære bort omlag tre stillinger. – Det innebærer en økt risiko for å overforbruke dyre konsulenttjenester, sier SFT-direktør Harald Rensvik.

LILLY NÆSS

Statens Forurensningstilsyn har i alt 238,5 ansatte. Til sammenligning har Institutt for energiteknikk (IFE) – som baserer omlag halvparten av sin virksomhet på atomforskning – i

alt 520 ansatte. Sammenligner man antall ansatte i SFT med antall ansatte i miljøetatene i både Sverige og Danmark, kommer SFT dårligst ut.

– Det er ikke noe mål i seg selv å bli et stort byråkrati, men SFT klarer ikke løfte store

forurensingssaker innenfor for eksempel offshoreindustrien med bare to årsverk, når oljeindustrien stiller opp med hundre. Vi blir dermed hele tiden tvunget til å bruke dyre konsulenter til for eksempel 800 kroner timen.

Senterungdommen mellom-fornøyd

Lederen i den tidligere så opprørske Senterungdommen, Anne Jortveit, sier seg fornøyd med miljøvernministerens innsats for budsjettet. – Budsjettet er ikke godt nok i forhold til miljøutfordringene, men det er et skritt i riktig retning, sier Jortveit.

RAGNHILD SVED

Senterungdommen krevde tidligere i år at Miljøverndepartementets budsjett måtte få en like stor økning som sist, vel 24 prosent, mens resultatet altså ble bare 13,3 prosents økning. Men dette er ingen grunn til å krevde miljøvernministerens avgang, sier Jortveit.

– Jeg tror hun har gjort alt hun kunne for å få en best mulig økning. Men andre statsråder kunne gjerne delt pengene med henne, for eksempel Johan J. Jakobsen, sier hun.

Ungdomspartiet mente bensinavgiften måtte økes med 1,50 kroner for blyholdig bensin og 1,00 kroner for blyfri. Nå sier Jortveit at avgiften burde vært høyere enn det som ble resultatet, men at hun er fornøyd med at man har begynt med en CO₂-avgift.

– Et viktig prinsipp er innført, nemlig at man skal skattelegge forurensning. Men jeg hadde ønsket at årsavgiften på bil samtidig ble fjernet, slik at det er bruken og ikke det å eie bil som beskattes. Hadde man fått inn dette prinsippet, ville avgiften blitt mer forståelig for folk, sier hun.

Jortveit mener statsbudsjettet burde inneholdt en styrking av kollektivtrafikken, og at pengene kunne vært tatt fra forsvarsbudsjettet. Miljøprofilen i Landbruksdepartementets budsjett er veldig bra, sier hun, forutsatt at pengene virkelig går til miljøtiltak.

13 millioner til miljøorganisasjoner

Miljøverndepartementet vil gi vel 13 millioner kroner i tilskudd til ulike miljøvernorganisasjoner. Norges Naturvernforbund får mest, 2,8 millioner. Forøvrig fordeles tilskuddene seg slik:

- Norges Jeger- og fiskerforbund: 1.72 mill.
 - Foreningen til norske Fortidsminners Bevaring: 1.50 mill.
 - Interkommunale friluftsråd: 1.44 mill.
 - Den norske Turistforening: 1.29 mill.
 - Framtiden i våre hender: 0.94 mill.
 - Norges Velforbund: 0.70 mill.
 - Norsk Ornitologisk Forening: 0.50 mill.
- Andre organisasjoner, deriblant Friluftslivets fellesorganisasjon og Forbundet Kysten, får tilsammen 2.26 millioner kroner.

Papir og plast prioriteres

Miljøverndepartementet vil i 1991 prioritere gjenvinning av plast, papir og organisk avfall, heter det i departementets budsjettforslag. Bedrifter som vil bruke avfall som råvare kan få midlertidig støtte. Riset bak speilet er trusselen om at forurensningsloven kan bli brukt til å pålegge gjenvinning, dersom industrien selv ikke tar utfordringen alvorlig nok. Papirindustrien kan for eksempel bli pålagt bruk av returpapir når konsesjonssøknad for nye pappmaskiner behandles. Det vil også bli vurdert å gå inn med flere millioner i støtte til større prosjekter for å sikre avtaket av sortert avfall, heter det.

Nei til Halden-reaktoren

– Vi ønsker ikke å spille russisk rulett med fanden, sier Naturvernforbundets generalsekretær Dag Hareide i en kommentar til forslaget om å forlenge den internasjonale atomforskningen ved Halden-reaktoren for tre nye år. Regjeringen ønsker å bruke 29 millioner kroner årlig til dette prosjektet. Pengene skal tas fra de 92 millionene som foreslås bevilget til Institutt for energiteknikk (IFE).

LILLY NÆSS

IFE er et nasjonalt forskningsinstitutt som baserer omlag halvparten av sin virksomhet på atomrelaterte oppgaver. Blant annet bistår instituttet myndighetene i forbindelse med internasjonale kjerne-kraftspørsmål, for eksempel i Det internasjonale atomenergi-byrået (IAEA) og OECDs kjerne-kraftbyrå (NEA).

I budsjettforslaget for Olje- og energidepartementet (OED) går regjeringen inn for å forlenge den internasjonale avtalen vedrørende Halden-prosjektet for tre nye år, og regjeringen ber om Stortingets samtykke til at Institutt for en-

ergiteknikk (IFE) slutter seg til denne avtalen.

Prioriterer atomforskning

I budsjettforslaget heter det også at departementet prioriterer atomforskningen, deriblant Halden-prosjektet og aktivitetene på Kjeller. Regjeringen ønsker blant annet at 29 millioner av IFEs totale bevilgning på 92 millioner kroner skal gå til Halden-prosjektet. I budsjettforslaget kan vi også lese at OED ser på Halden-prosjektet som et virkemiddel for å opprettholde kompetanse på kjerne-kraftområdet.

– Slik kompetanse er viktig for å kunne bedømme sentrale sikkerhets-teknologiske pro-

blemstillinger i relasjon til drift av kjerne-kraftverk, heter det.

Naturvernforbundets generalsekretær Dag Hareide reagerer sterkt på dette forslaget.

– Jeg ser det ikke som noen oppgave for Norge å forsyne europeisk atomkraftindustri med mer effektiv uran. Stortinget må si klart fra at de ikke ønsker å forlenge denne avtalen. Prinsippielt syns jeg ikke at Norge burde ha noe med dette å gjøre. Det fins ingen gode argumenter for å beholde atomforskningen i Norge. Svenskene ønsker jo å nedlegge sin kjerne-kraft, så hvorfor skal vi ha det, spør Hareide.

Han ønsker i stedet økt satsing på forskning på alternative energikilder.

– Sats på fornybare energikilder

– Regjeringens satsing på fornybare energikilder er for flau. Dag Hareide, Naturvernforbundets generalsekretær, reagerer sterkt på at Institutt for energiteknikk (IFE) – med atomkraft som hovedbeskjeftigelse – får 92 millioner krone, mens forskning på fornybare energikilder bare blir tilgodesett med 21,6 millioner.

LILLY NÆSS

– Etter at man i 20 år har snakket om fornybare energikilder, er den satsingen vi nå ser for flau. Skal vi etter oljealderen satse på atomalderen eller solalderen? spør Hareide, etter å ha konstatert at atomforskningen i regjeringens budsjett får omlag tre ganger mer penger

enn forskning på fornybare energikilder.

Ifølge budsjettforslaget får forskning på fornybare energikilder 21,6 millioner kroner. Åtte millioner går til bioenergi via Norges landbruksvitenskapelige forskningsråd (NLVF), tre millioner til bølgeenergi via Norges teknisk-naturvitenskapelige forskningsråd (NTNF), 6,5 millioner til solenergi via

NTNF, tre millioner til vindenergi via Norges vassdrags- og energiverk (NVE).

– Dette er ikke nok. Hvorfor ikke satse hundre millioner kroner på forskning på fornybare energikilder og starte et samarbeid på dette feltet med Danmark og Sverige? Slik kan Norden virkelig komme i front, foreslår Hareide.

– Enøk skaper økt sysselsetting

– Sjekkerende. En urimelig affære. Slik reagerer henholdsvis SV-leder Erik Solheim og Aps Håkon Blankenborg på regjeringens forslag om å redusere bevilgningene til enøk-tiltak med ti millioner kroner. Begge mener at energioekonomisering øker sysselsettingen.

LILLY NÆSS

– Det er sjokkerende å få et forslag om å kutte ned på enøk-tiltakene. Enøk er beviselig økonomisk lønnsomt, og letter presset på knappe energiresurser. Enøk kan også være et bidrag til å få opp sysselsettingen, sier Erik Solheim, og Håkon Blankenborg er enig med ham.

– Hvis Kuwait hadde dyrket gulrøtter, hadde vi aldri fått krisen i Gulfen. Krisen er en krig om oljeressursene. I denne sammenhengen satses altså regjeringen på et forskningsprogram som gjør Norge enda mer avhengig av olje, sier Solheim.

Han syns også det er et misforhold mellom det som bevilges til enøk-tiltak og forskning på fornybare energikilder, bevilgningene til olje- og gassprosjekter. Han viser til Olje- og energidepartementets budsjettforslag der det heter at «man håper å få ferdigutviklet en

konkurransedyktig og miljøvennlig gassmotor samt å ferdiggjøre en matematisk modell for optimal tilpassing av gasskraftverk i det norske energisystem.»

– Dette kan vi ikke godta. Vi ser adskillig mer fornuftige ting å bruke pengene på. Blant annet kan de brukes til enøk-tiltak og til å forske på fornybare energikilder, sier Solheim.

Markedskreftene ikke nok

Håkon Blankenborg foreslår å pålegge energiselskapene å gjøre enøk til en vesentlig del av arbeidet. Han tror ikke markedet alene er i stand til å etterspørre enøk-tiltak. Blankenborg frykter at det reelle kuttet i enøk-tiltak kan bli enda større, og viser til forslaget om å gjøre kommunalbanken om til et statsaksjeselskap. En del av rammene i banken går blant annet til ulike enøk-tiltak. Blankenborg frykter at dårligere vilkår for Kommunalbanken

kan komme til å virke inn på enøk-tiltakene i kommunale- og fylkeskommunale bygg.

– Enøk-potensialet er stort, men dette blir ikke utnyttet godt nok. Omorganiseringen av Norges vassdrags- og energiverk (NVE) med en egen avdeling for enøk og marked burde innebære mer handel, men dette blir ikke gjenspeilet i budsjettet. Enøk-tiltakene øker sysselsettingen og har en god distriktsprofil, fordi de reduser bedriftenes kostnader, sier Tore Killingland, Naturvernforbundets fagsjef.

Han mener at lave energipriser må ta en del av skylda for at enøk-tiltakene ikke tar av, og foreslår at enøk-tiltakene finansieres på en annen måte, for eksempel som i Danmark. Der tar E-verket opp lån på enøk-tiltak for bedriften, som bedriften kan betale tilbake over strømrellingen. Til å begynne med er beløpet på regningen konstant, men reduseres etter hvert.

Atomforskning viktigere enn enøk?

– Jeg legger særlig vekt på at OEDs budsjett for 1991 opprettholder den sterke miljøatsingen fra 1990, sier olje- og energiminister Eivind Reiten i en pressemelding. Men en gjennomgang av OEDs miljøtiltak i Grønn bok viser en reduksjon på 8,2 millioner fra i fjor. Og enøktiltakene reduseres med ti prosent.

LILLY NÆSS

I samme pressemelding står det at det er foreslått i alt 313 millioner kroner til energioekonomisering. Det er en reduksjon på ti millioner fra i fjor. Det er gitt tilsagn om støtte til enøktiltak på 50 millioner, og det skal gjennomføres investeringer på 250 millioner kroner. Samtidig som tilskuddene til tiltak i statens bygg øker med 1,5 millioner, blir tilskuddene til tiltak i kommunale- og fylkeskommu-

nale bygg, samt i industri og næringsbygg, redusert med over 15 millioner kroner.

– Ja, det stemmer at bevilgningene til disse enøktiltakene går ned med 15 millioner kroner. Grunnen er at pengene for i år ikke er brukt opp. Derfor har man ikke funnet noen grunn til å øke budsjettet. Vi kommer til å bruke 111 millioner på årets budsjett, slik at ti til 15 millioner kroner vil bli overført til neste år, sier byråsjef Tore Gjerløw ved OEDs enøk-kontor.

Atomforskning

Det er også verdt å legge merke til at bevilgningene til Institutt for energiteknikk (IFE) – som baserer halvparten av virksomheten sin på atomforskning – øker med 5,9 prosent. I alt får IFE 92 millioner. Riktignok driver IFE også med industriell energiteknologi, som innbefatter enøk og enøk-informasjon, og ifølge Grønn bok skal 30,4 millioner av potet fra OED gå til dette. Resten, 61,6 millioner, går altså til atomforskning, hvorav 29 millioner skal gå til prosjektet ved

Kraftoverskudd

I Olje- og energidepartementets budsjettforslag for Statkraft pekes det gjentatte ganger på det store overskuddet av kraft som eksisterer. Budsjettet bygger på en magasinbeholdning pr. 1. august i år på 28,6 TWh, som er hele 97,4 prosent av maksimal magasinbeholdning.

Statskraftprisen foreslås økt med fire prosent fra mai neste år, noe som tilsvarer forventet inflasjon. Prisen blir da 22,6 øre pr. KWh. Samtidig understreker departementet at det er viktig at Statkraft i framtiden får anledning til å reagere raskere til endringer i markedssituasjonen og tilby mer fleksible vilkår.

Hva dette vil ha av betydning for enøk-arbeidet, sier departementet ikke noe om.



Ekstaksjon- og
Separasjonsteknologi for
Resirkulering, Rensing
og Gjenbruk



MEGON AS
Postboks 122,
2007 Kjeller
Tel: (06) 80 64 50
Fax: (06) 81 98 70

SAXLUND 

Industribankens Miljøkonferanse:

BEDRIFTER PÅ MILJØOFFENSIVEN

HVA ER FORMÅLET?

Konferansen skal belyse utfordringer, strategiske muligheter og potensiell lønnsomhet ved utvikling av renere produksjon, miljøprodukter og miljøteknologi i norske industribedrifter.

HVEM HOLDER FOREDRAG?

Harald Rensvik (SFT), Helge Fredriksen (NHO), Ole Jørgen Hansen (Stiftelsen Østfoldforskning), Kjell E. Almskog (EB) og Thorbjørn Ustaheim (Norsk Energi).

HVILKE BEDRIFTER PRESENTERER SEG?

Norsk Hydro, Norske Skogindustrier, Opplandchips, Elkem Technology, Kværner Engineering, Saxlund, Megon og Oceanor.

NÅR OG HVOR?

Konferansen arrangeres tirsdag 27. november på Rica Hotel Oslofjord i Sandvika utenfor Oslo.

INFORMASJON OG PÅMELDING

Konferanseprogram fåes ved henvendelse til Industribanken. Påmeldingsfrist: Tirsdag 30. oktober 1990. Deltakeravgift er kr 1.350,-. Ved påmelding av flere personer enn en fra samme bedrift, er avgiften kr 800,- for de øvrige deltakerne.



IndustriBanken

Pb 448 Sentrum, 0104 Oslo 1
Tlf (02) 42 91 80. Fax (02) 42 96 11

OCEANOR

Oceanographic Company of Norway A/S

PIR-SENTERET, N-7005 TRONDHEIM
Tlf. 07-52 50 50

DET MARINE MILJØ
Overvåkning, varsling, instrumentering og rådgivning



Norske Skog

Hovedkontoret:
7620 Skogn
Oslokontoret:
Vollsveien 9-11,
1324 Lysaker

 **Elkem
Technology**

Byggestart på Kola

Regjeringen er villig til å bruke 60 millioner kroner i snitt i fem år for å redusere forurensningen fra Nikkelverkene på Kola, men det er bare bevilget 30 millioner for 1991. Statssekretær Kai Eide sier at dette skyldes at ombyggingen av nikkelverkene tidligst vil starte sommeren 1991.

ANDERS GJESVIK

Det er bevilget 30 millioner kroner over Miljøverndepartementets budsjett til støtte for en ombygging av de sterkt forurensende nikkelverkene på den sovjetiske Kola-halvøya. Dette er bare en tiendedel av den summen Norge har sagt seg villig til å bevilge over en femårsperiode. Statssekretær Kai Eide ved Statsministerens kontor sier at den lave andelen på neste års budsjett skyldes at selve arbeidet med å bygge om nikkelverkene begynner tidligst sommeren 1991. Den for-

melle avtalen mellom Norge og Sovjet er ventet underskrevet først over nyttår, og prosjekteringen av ombyggingen er anslått til å ta 4-6 måneder.

Ekstrabevilgning

I budsjettet for 1991 er det åpnet for å bevilge ytterligere 30 millioner kroner til Kola, hvis arbeidet skulle komme så langt at det blir behov for dem. Det blir ikke sagt hvilket budsjett disse pengene skal tas fra.

– En ekstra bevilgning til Kola på 1991-budsjettet skal ikke gå på bekostning av andre miljøtiltak som det er bevilget penger til, men jeg ønsker ikke

å opplyse hvilket budsjett som er aktuelt, sier Eide.

Regjeringens vilje til å bruke 300 millioner kroner på renses-teknologi på Kola skyldes ikke bare miljøgevinsten. Tiltaket vil også gi store gevinster for norsk næringsliv. Det er derfor sannsynlig at en ekstrabevilgning på 30 millioner kroner vil bli lagt til Næringsdepartementets budsjett. Hvis tiltaket på Kola blir satt i gang neste år, er det ventet at det blir avsluttet i 1995/96. Da er det anslått at SO₂-utslippene fra nikkelverkene vil være redusert med 98 prosent, og utslippene av tungmetaller med 95 prosent.

Økt miljøbistand fra UD

På Utenriksdepartementets budsjett er det satt av 346 millioner kroner til direkte miljøtiltak, og 941 millioner kroner til miljørelaterte tiltak.

ANDERS GJESVIK

Tilsammen 1,288 milliard er regnet som miljørelevante på Utenriksdepartementets budsjett, fordelt med 1,238 milliard over bistandsbudsjettet og 50 millioner til utenriksformål. Bevilgningen på bistandsbudsjettet er en økning på 16,5 prosent fra forrige statsbuds-

jett. Størstedelen av pengene skal brukes til å integrere miljøvern i bistandsprosjektene. Særbevilgningen for miljøtiltak på bistandsbudsjettet er på 67 millioner kroner. Konkrete miljøtiltak er vern av dyrkingsjord, bedre forvaltning av vannressurser, og kamp mot avskogning og forørkning.

De 50 millionene som er bevilget til utenriksformål skal

blant annet brukes til internasjonale miljøkonferanser, med hovedvekt på FNs globale konferanse om miljø og utvikling i Brasil i 1992. Pengene skal i tillegg brukes til å hjelpe u-landene med å gjennomføre internasjonalt vedtatte oppgaver. Bevilgningen skal også dekke Norges bidrag i kampen mot internasjonale miljødelgelser i ulandene og Øst-Europa.

Dette nummeret av N&M Bulletin distribueres til ledende medlemmer av politiske organer over hele Norge i tillegg til de faste abonnentene. N&M Bulletin kommer ut hver 14. dag og dekker de løpende nyhetene innenfor natur- og miljøvernsektoren. Hvis du ikke allerede er abonnent, bruk kupongen på baksiden!

Takk for støtten!

Bio-tex

 **Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund**

TRYGGHET I EN OMSKIFTET TID
YS-øker sitt miljøengasjement
YS-vil ha en gjensidig tilpasning
mellom den økonomiske politikk
og miljøpolitikk

 **DREVSJØ TRELAST AS**

KONE

KONE KRANER AS
P. b. 449, Brakerøya 3002 Drammen
Tlf. (03) 83 68 80

OleK Karlsen ^{AS}
Murmester-Entreprenør

Arcade Shipping

Gillette
The Best a Man Can Get

 **Hamar
kommune**

Regjeringen innrømmer i statsbudsjettet at tiltakene i år ikke har bragt Norge nærmere målene om reduksjon av NOx-utslipp og støy, stabilisering av CO2-utslipp og overgang til kollektivtransport.

**INGER SPRANGEN og
KJETIL BRAGLI
ALSTADHEIM**

Samferdselsdepartementet oppsummerer miljøtiltak innen samferdselssektoren, og må innrømme at utviklingen går i stikk motsatt retning av å løse miljøproblemene.

Det store miljøtiltaket innen samferdsel i forrige periode var å innføre USA-krav til alle bensindrevne personbiler. Med dette tiltaket regnet regjeringen med å redusere utslippet av nitrogenoksider (NOx) med 30 prosent innen 1998, slik vi har forpliktet oss til internasjonalt. Men så sviktet bilforhandlingene.

Forutsetningen for nedgangen er nemlig at Ola Nordmann kjøper 100.000 nye biler hvert år, slik at vi får byttet ut de gamle bilene med nye katalysatorbiler. I 1989 ble det bare solgt 40.000 nye biler. Da blir det vanskelig å nå målet for reduksjonen i NOx, eller som det heter i budsjettet: «Dette er et forhold som kan trekke i ret-

ning av at det kan ta lengre tid å målene for NOx...»

Håpløst for CO2

Målet for CO2 er å stabiliseres utslippene på 89-nivå innen år 2000. Nå innrømmer Regjeringen at utslippene kan komme til å øke med 20-25 prosent fram mot år 2000 dersom det ikke settes inn kraftige tiltak.

Regjeringen krysser fingrene og håper at økte bensinavgifter vil virke. I budsjettet står det ingenting om hvordan den forrige bensinavgiften virket, men trafikken økte med nesten en prosent, så særlig effektiv var den ikke.

Veier for miljø

I 1989 ble det bygget 349 kilometer nye veier og tre kilometer kollektivfelt. Resultatet i 1989 er faktisk en hel kilometer mer kollektivfelt enn det regjeringen hadde planlagt!

Blant de andre viktige miljøtiltakene regjeringen fikk til i 1989 var Teisen-krysset i Oslo, E-18 gjennom Stavanger sentrum, riksvei 14 inn til Bergen og Fjell-linjen i Oslo. E-18

gjennom Stavanger fikk faktisk miljøprisen for 1989. Alle disse tiltakene står nevnt under kapitlet støy og forurensning fra vegtrafikken.

I regjeringens skrytealbum for miljøtiltak, såkalt «Grønn Bok», nevner Samferdselsdepartementet blant miljøtiltakene i 1991 at blant annet veiutbyggingen i de tre største byene vil fortsette.

Mye støy

I 1989 klarte vegvesenet å redusere støyen for 879 boliger. Det var 20 flere enn planlagt. Med tanke på at det bare er rundt 300.000 personer som er plaget med støy, er dette et godt resultat. Da vil det ta rundt 150 år før alle er skjermet (2 i hver bolig), hvis ikke nye personer blir plaget med støy. Det blir de dessverre.

Kollektiv

I 1989 fikk fylkeskommunene 2,9 milliarder kroner til samferdsel fra staten. Noe skulle gå til fylkesveger, resten til kollektivtransport. I 1989 nedprioriterte de fleste fylkeskommu-

ner samferdsel. I budsjettet står det ingenting om resultatene av overføringene fra staten eller av fylkeskommunenes prioriteringer. Det står heller ingenting om hva regjeringen venter å få ut av de rundt tre milliardene som skal gå til samferdsel i fylkene til neste år. Har ikke regjeringen noen mål for kollektivtransporten og vet den ikke hvordan det går?

I 1989 var trafikken på jernbanen litt høyere enn i 1988, etter å ha gått ned i mange år. Fra 1986 til 1990 har persontrafikken på jernbanen sunket med 2,1 prosent og godstrafikken med 8,1 prosent. Satsingen i 1989 var altså ikke nok til å få folk til å reise med tog. I 1991 skal innsatsen være omtrent like stor som i 1990. Regjeringen regner da heller ikke med noen vekst i jernbanetrafikken.

Flytrafikken sank i 1989 med 4,2 prosent. Chartertrafikken gikk mest ned, med 33,6 prosent. Regjeringen på sin side er fornøyd med resultatene av virksomheten, fordi flyplassene er blitt bedre.

Navn/bedrift: _____

Adresse: _____

Postnr./sted: _____

JA, jeg vil abonnere på N&M Bulletin

Naturvernforbundets nyhetsbrev N&M Bulletin kommer annenhver uke. Abonnement gjelder for ett år.

Jeg vil abonnere på _____ eksemplar(er) av hvert nummer.

Abonnementstype (sett kryss):

- ☐ Institusjoner/bedrifter kr. 250,-
- ☐ Privatpersoner (ikke-medlemmer) kr. 150,-
- ☐ Privatpersoner (medlemmer) kr. 120,-
- ☐ TILBUD! 2 måneder GRATIS!
- ☐ Jeg vil bli medlem, kr. 200,-

Kan sendes
ufrankert
i Norge.
Adressaten
vil betale
porto.

SVARSENDING

Avtale nr. 109 000/5 Pb.

**Grünerløkka postkontor
0505 OSLO 5**